

G

Fædrelandsbennen

LØRDAG 20. OKTOBER 2007

Inkludert ukens TV-program

Gadas glade gutt

Side 8-14

8 HELE BYENS ANDREAS

Ingen har klemt så mange jenter i Kristiansand som Andreas Hall Torgersen (38). ►►

KLEMMER TIL: Andreas Hall Torgersen får en god klem av Inge Bäumer på torvet. 38-åringen (han blir 39 til onsdag) er et kjent innslag i bybildet i Kristiansand, hvor han har mange venner og bekjente. FOTO: TORE-ANDRÉ BAARSEN

PÅ BYSENG: Andreas titter gjerne på damene på sine mange byturer. FOTO: TORE-ANDRÉ BAARSEN

En litt vindskeiv livskunst

◀ – Om ettermiddagene går jeg ut hvis jeg har lyst til å prate med folk. Så enkelt er det med den saken, sier Andreas Hall Torgersen.

LITT ANNERLEDES. Det kan ta litt tid før man oppdager det, men 38-åringen er ikke helt som andre. Litt spesiell ser han ut, men du ser ikke umiddelbart på ham at han er litt annerledes.

– Andreas er en flott fyr, som har et ganske godt liv, og gleder mange rundt seg, sier faren, Finn Hall Torgersen.

Andreas mangler en bit av sitt syvende kromosom; det har gitt ham det som på fagspråket heter Williams syndrom, og som på folkemunne kalles «alvesyken».

HAN ER ET FAST INNSLAG i Kristiansands bybilde. Andreas kjenner alle, og alle kjenner ham. Slik beskriver han en vanlig dag:

– Jobb, hjem og tar en brødklave, legger meg på sofaen og kuler'n. Så er det ut og kose meg!

Turen går strake veien fra leiligheten nederst i Kirkegata til Markens, som han kan gå opp og ned utallige ganger i løpet av en ettermiddag.

– Har du skritteller?

– Hehe, nei. Men det er mange som har sagt jeg burde skaffe meg det, sier Andreas, og setter kursen mot butikken Cuba Life. Flere ganger i uka er han innom for å sjekke sigarbeholdningen. Ekspeditør Jenny Alvarez finner fram en sigar i skapet, og Andreas snuser.

– Jeg lurer på hvor mange penger jeg har brukt her, sier han og smiler lurt.

– Ja, jeg husker en gang du kom hit og kjøpte den dyreste sigaren, sier Jenny.

– Kom tilbake på lørdag, så skal du få en sigar av meg, roper hun idet Andreas er på vei ut.

– Jeg må en tur innom Lillemarkens, sier Andreas så, og haster inn i passasjen og styrer mot blomsterbutikken, hvor Tina Dvergsnes Homme får en god klem.

– Hvis jeg er litt lei meg, blir jeg alltid i godt humør

når jeg ser Andreas, sier Tina.

– Kjøper han noen blomster, da?

– Ja, det hender, og da helst roser som han gir bort til jenter, smiler Tina.

FOR ANDREAS ELSKER JENTER, og han kjenner mange. Han er på fornavn med flere av damene i byens klesbutikker. Kristine Langenes på Image er en av dem. I dag vil han hilse på henne.

– Kom, kom, jeg må inn her, sier Andreas og styrer inn i butikken. Han får valuta for besøket, Kristine er på plass.

– Jeg har kjent Andreas i tre år, vi har blant annet gått moteshow sammen. I fjor var han stjerna på showet.

På vei til frk.Larsen fyker ei blond jente på sykkel forbi på fortauet. Andreas kjenner henne og roper impulsivt: «Fy f... for ei sexy rockeberte!». Jenta smiler, stopper opp og spør hvordan det går.

EGENTLIG ER HAN litt av et mysterium. For hvem kan

Williams syndrom

- ▶ Er en sjelden, medfødt tilstand som kjenntegnes av karakteristiske ansiktstrekk og varierende grad av utviklingshemming.
- ▶ Det fødes mellom to og fem barn i Norge årlig med syndromet.
- ▶ Ca. 100 mennesker i Norge har Williams syndrom.
- ▶ Årsaken til syndromet er at det mangler en bit av kromosom 7.
- ▶ Folk med syndromet har en tendens til å oppfatte detaljer framfor helhet.
- ▶ Taleevnen er bedre utviklet enn ordforståelsen.
- ▶ Mennesker med Williams syndrom har ofte en påfallende og ukritisk kontaktglede, som gjør dem utsatt. Jenter med syndromet er mer utsatt for seksuelle overgrep.
- ▶ Det er ikke uvanlig at voksne med Williams utvikler betydelig engstelse, kan virke deprimerte og trekker seg tilbake.
- ▶ Rundt 60 prosent har medfødt hjertefeil. Mange har nyremisdannelser og synsvansker. Stemmen er gjerne hes og grov. Muskel- og bindevev stivner til i ung alder. De har ofte økt trettbarhet med tendens til depresjon og engstelse i voksen alder.
- ▶ Utseendet: Bred panne, spiss hake og liten underkjeve, stor avstand mellom nese og munn med fyldige lepper. Adamseplet er ofte fremstående og skuldrene peker nedover. Leveutsiktene er generelt gode.

(Kilde: Frambu Senter for sjeldne funksjonshemninger)

KJENT OG KJÆR: Åkki Lidi, innehaver av blant annet kafeen Frk. Larsen, deler ofte en god latter og en prat med Andreas.

FOTO: HEIDI DITLEFSEN

◀ **EN SIGAR TAKK:** Andreas er innom Jenny Alvarez hos Cuba Life for å teste sigarerer og si hei flere ganger i uka. FOTO: HEIDI DITLEFSEN

BOR SENTRALT: Andreas sammen med «farsan», Finn Hall Torgersen, som står utenfor sin sønns leilighet i Kirkegata. FOTO: TORE-ANDRÉ BAARDSEN

tner

vel forklare hvordan Andreas kan holde glitrende taler spekket med livsvisdom og avanserte fremmedord og samtidig ha en psykisk utviklingshemming?

Et særtrekk ved mennesker med «alvesyken» er deres store glede av kontakt med mennesker, kjente og ukjente. Evnen til å snakke kan dessuten være større enn evnen til å forstå.

Og Andreas kvier seg ikke for å ta ordet, om det er på Protestfestival, i farens bryllup, eller i møte med konsuler og andre myndighetspersoner.

– Jeg gidder ikke være til stede på et møte uten å si noe, sa han da han tok mikrofonen under et av folkemøtene på Protestfestivalen i høst:

– Jeg synes vi skal ha gamlehjem hvor funksjonshemmede barn kan bo sammen med foreldrene sine, forelo han.

– Jeg planlegger aldri hva jeg skal si. Det er ikke nifst å ta ordet, men litt spennende, forklarer Andreas God Helg.

OM DET SKORTER LITT på noen områder, så er ►►

TALER: En festkledd Andreas holder tale i sin fars bryllup. FOTO: PRIVAT

TROMMIS: Andreas i skikkelig rockeslag på Quartfestivalen i 2003. FOTO: PRIVAT

TENKSOM: Tidlig morgen på vei til jobben med buss har Andreas en stille stund for seg selv. FOTO: TORE-ANDRÉ BAARDSSEN

av der han løp fram og tilbake på indre bane under kampen og begynte å diktere spillerne. Så Karsten måtte myndig be ham sette seg på benken.

Men forstand på det som foregikk på banen, det hadde han.

– Han har faktisk forstand på veldig mye, og mye av det Andreas sier er helt riktig. Vi kunne diskutere fotball helt på bølgelengde. Andreas visste utmerket hva han snakket om. Han er ingen dum gutt. Tvert imot. Men hvis du snakker om politikk og sånt, merker du at han er litt annerledes, sier Johannessen.

– «**THE COCKTAIL PARTY** way of talking», kaller engelskmennene denne evnen til å uttrykke seg velartikulert og morsomt, uten at det nødvendigvis ligger så mye tanke bak ordene, forteller faren.

Lesing er ikke helt lett for Andreas, men store bokstaver i blokkskrift kan la seg forstå med en god porsjon tålmodighet. Tall er også komplisert. Derfor har «farsan», som han kaller faren, overtatt styringen med bankkontoen. Nå får Andreas faste lommepen-

ger, og da er alt under kontroll.

ANDREAS VAR EN AV stifterne til bandet Sound of Happiness i 1988, og er fortsatt fast trommis. For han er usedvanlig musikalsk begavet. I sommer spilte han duett med en profesjonell trommeslager, med stor suksess. Og selvsagt er det Andreas som spretter ubedt opp på scenen og snakker ubesværet og morsomt når bandet skal introduseres eller takke for seg. Så verbal og sosial er Andreas at styret i Sound of Happiness bruker ham som markedsfører, forteller styremedlem Odd Drange.

– Andreas er flink til å skape kontakter og skaffe bandet konsertoppdrag, forteller Drange. Og beretter om den gangen Andreas var med til Riga med vår hjemlige latviske konsul for å forhandle med selveste kulturdirektøren om offentlig støtte til en konsert med bandet.

Forhandlingene med latvierne trakk ut, og ble innimellom oversatt fra engelsk for Andreas. Så ble han lei, reiste seg opp og sa: «Kan vi samarbeide, eller

ikke? Enten så får vi noe, eller så får vi ikke noe. Nå må vi sette punktum». Det gjorde utslaget. De dresskledte latvierne lo, og konsertstøtten var sikret.

NÅ ER ANDREAS OPPNEVNT som spesialrådgiver i det latviske konsulatet i Kristiansand, for å jobbe med festivalen «Together in Music». Sist den ble arrangert, i Riga, deltok 11 orkestre fra åtte nasjoner. Ofte er Andreas og konsul Erling Johansen toastmaster sammen i blådress på slike tilstelninger, ettersom Andreas har klart å rekruttere sin gamle venn som styreleder til Sound of Happiness.

Johansen er imponert over hva Andreas får til. – Han er veldig strategisk, og vet hva han skal si for å oppnå ting. Noen ganger tenker han så det knaker. Nylig hadde han møter på egen hånd med folk fra Kirkens Bymisjon og Strømmestiftelsen for å få til et samarbeid. Og da Sound of Happiness spilte på Quartfestivalen, hadde Andreas lobba et halvt år for å få det til, forteller Johansen.

Mange trekker fram hvilken knallgod rollemodell ►►

HELE BYENS ANDREAS

GØY PÅ JOBB: Andreas på plass på Scan Lamps på Dalane, hvor han produserer barnelamper. Til venstre sjefen Bente Storsve, i midten kollega Per Gunnar Krossen.
FOTO: TORE-ANDRÉ BARSDEN

“Folk holder sin hånd over ham og sier fra hvis vi må passe på. Det oppleves godt som forelder.

Finn Hall Torgersen, far til Andreas

◀ for andre utviklingshemmede Andreas er.
– Han beriker byen. Andreas har min fulle respekt, sier Karsten Johannessen.

ANDREAS' JOBB gir ham mye. Sammen med 19 andre tilbringer han hver dag fra åtte til tre med å lage Disney-barnelamper på Scan Lamps på Dalane. Det har han gjort i 17 år. Så godt liker han jobben at han kommer for tidlig hver dag. Han monterer, skrur og sjekker at lampene lyser.

– Se her, viser Andreas og fester ledninger lekende lett i holderne.

Så pakkes varene i kasser og paller og sendes av sted. Andreas er også stedfortreder for arbeidsleder Bente Storsve når hun må ut. Da passer han telefonen.

Etter jobb bærer det hjem til en brødkive og hvil på sofaen, om «farsan» ikke inviterer på middag. Rengjøring er ikke noe gøy; det tar «farsan» seg av. Mor bor i Oslo.

FINN HALL TORGERSEN bor rett over gata for sin

sønn. Før bodde Andreas i bofellesskap med utviklingshemmede. Men det fungerte dårlig. Så – med husbanklån og kommunal bostøtte – kjøpte faren en liten leilighet i Kvadraturen som Andreas eier selv.

– Det er deilig og avslappende å bo alene. Det tror jeg mange er enige med meg i. Før, da jeg bodde i verna bolig, var det bare stress og styr. Det var ikke noe gøy, sier Andreas.

Ingen trenger å passe på at han kommer seg opp av senga om morgenen.

– Jeg står opp halv seks hver dag. Uten vekkeklokke. Jeg lager niste sjøl som jeg tar med i matboks, forteller han.

Men om lørdagene sover Andreas lenge.

– Da ligger jeg til åtte-ni, og så går jeg ut på byen og har det gøy. Jeg spiser frokost først. Så er det tut og kjøør, forteller han.

Familien har laget en regel om at Andreas alltid skal være hjemme til midnatt, og at han aldri skal smake alkohol når han er ute. Det holder han, bortsett fra når latvisk konsul (Erling Johansen) spanderer en Riga Balsam.

Utviklingshemmede er ekstra sårbare når berusede sjangler fra skjenkestedene, og det ikke er så lett å beregne situasjonen.

– Andreas er kjent på byen. Folk holder sin hånd over ham og sier fra hvis vi må passe på. Det oppleves godt som forelder, sier Finn Hall Torgersen.

HELSA TIL ANDREAS er preget av syndromet. Han har hjerteproblemer og har hatt både magesår, brokk og spisevansker. I likhet med andre som har Williams syndrom, merker også Andreas tendens til depresjon i voksen alder. Og han blir fort trøtt og sliten. Så helt enkelt er ikke livet for «den litt vindskeive livskunstneren», som faren Finn kaller ham.

– Foreldre som får et funksjonshemmet barn blir bunnløst fortvilet. Men vi var så heldige at det er Andreas vi har fått, så vi er ikke fortvilet lenger, sier pappa Finn.

Tekst: **Valerie Kubens** valerie.kubens@fvn.no - 38 11 32 41